

VERZONDEN 28 JAN 2020

BESLUIT afwijzing ontheffing van GS van Utrecht

DATUM	27 januari 2020	TEAM	Vergunningverlening Natuur en Landschap
ZAAKKENMERK	Z-WNB-RI-REG-2019-2148	REFERENTIE	Servicebureau
NUMMER	820021B3	DOORKIESNUMMER	030-2583311
UW BRIEF VAN	21 oktober 2019	FAX	030-2583139
UW NUMMER		E-MAILADRES	Servicebureau@provincie-utrecht.nl
BIJLAGE(N)	- Kaart planlocatie - Maatregelen	ONDERWERP	Afwijzing ontheffing ruimtelijke ingrepen Vikingrijn in Leidsche Rijn

Besluit van Gedeputeerde Staten van Utrecht op de aanvraag van 21 oktober 2019 van de gemeente Utrecht, om ontheffing in het kader van artikel 3.3, eerste lid, van de Wet natuurbescherming (hierna: wet).

I. Besluit

Gelet op het bepaalde in de wet, het Beleidskader Wet natuurbescherming en Verordening Natuur en Landschap hebben wij besloten:

Geen ontheffing te verlenen van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.1, tweede lid, van de wet, voor zover dit betreft het opzettelijk beschadigen, vernielen, van nesten van de steenuil. Dit omdat er geen verbodsbepalingen van de wet worden overtreden. Wij achten ontheffing ten aanzien van de steenuil dan ook niet noodzakelijk om de voorgenomen werkzaamheden uit te kunnen voeren.

II. Omschrijving van de aanvraag

De aanvraag heeft betrekking op het aanleggen van een ontbrekend stuk van de Vikingrijn in het Maximapark te Utrecht. De werkzaamheden bestaan uit het ontgraven van het huidige maaiveld. De watergang krijgt een diepte van 1,50 meter en een waterbreedte van gemiddeld 13 meter. De vrijkomende grond wordt verwerkt op het naastgelegen perceel. Er wordt ontheffing gevraagd van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.1 van de wet, voor wat betreft de steenuil (*Athene noctua*), voor de periode van 20 oktober 2019 tot en met 5 oktober 2020.

III. Procedure

De aanvraag is afgehandeld overeenkomstig het bepaalde in afdeling 4.1.2 van de Algemene wet bestuursrecht. Op 2 december 2019, 8 januari 2020, 9 januari 2020, 10 januari 2020 en 14 januari 2020 is de aanvraag aangevuld.

IV. Toetsingskader

De steenuil is beschermd ingevolge artikel 3.1 van de wet.

V. Toetsing Ruimtelijke Ingreep

Afwijzing steenuil

Er is ontheffing gevraagd van de verbodsbepaling genoemd in artikel 3.1, tweede lid, van de wet voor zover dit betreft het beschadigen/vernielen van een nest van de steenuil. De steenuil is in het plangebied aangetroffen. Ten tijde van de aanvraag is de, voorheen in gebruik zijnde, nestkast voor de soort uit de boom gevallen en dus niet meer functioneel als nestplaats. Het afgelopen broedseizoen heeft het mannetje ook van een alternatieve rustplaats gebruik gemaakt (mannetjes worden tijdens het broedseizoen niet langdurig door het vrouwtje in de kast geduld), zodat er een andere geschikte rustplaats aanwezig moet zijn. Verder heeft het omliggende gebied nog een functie als foerageergebied voor het steenuilpaar. De plaats waar de Vikingrijn gegraven wordt (daadwerkelijke planlocatie) is reeds niet meer functioneel als foerageergebied voor de soort, aangezien hier voor de te graven Vikingrijn archeologisch onderzoek is verricht, waarbij de vegetatie ter plaatse is verwijderd. Deze strook is op dit moment ongeschikt als foerageergebied voor de steenuil. Het resterende deel van het onderzoeksgebied is van voldoende kwaliteit om te voldoen aan de eis van functioneel leefgebied voor een steenuilpaar.

Daarnaast zijn er maatregelen getroffen die een positief effect hebben op het huidige leefgebied van de steenuil. In de directe nabijheid (maar buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden zijn twee (anti-marter) nestkasten geplaatst in bomen om te dienen als alternatieve nestplaats voor de steenuil voor het komende broedseizoen. De nieuwe oever van de Vikingrijn zal nieuwe foerageermogelijkheden opleveren voor de steenuil, omdat deze aantrekkelijk zal zijn voor amfibieën, insecten en kleine zoogdieren. De graafwerkzaamheden zullen half februari afgerond zijn. Dit is voor het broedseizoen van de steenuil, zodat de werkzaamheden geen verstoring zullen opleveren. In het najaar van 2019 is een takkenril aangelegd die reeds functioneel is. Half januari 2020 zijn paaltjes geplaatst om de steenuil geschikte plekken te bieden om vanaf te jagen. Het talud van de Vikingrijn moet eerst ongeveer een maand wat inklinken en wordt dan vervolgens (rond half maart) ingezaaid met een zaadmengsel. Ook de stekken voor de knotwilgen worden dan geplaatst, zodat in de jongentijd, ongeveer vanaf half mei, het gehele gebied heringericht is en begroeid. Er is tevens met de onderhoudsdienst een aangepast maaibeheer voor het gebied afgesproken, waarbij de delen met een wat dichtere vegetatie reeds half mei gemaaid worden, zodat er extra overgangen van kort naar lang gras ontstaan, waar de steenuil kan jagen. Deze overgangen bevinden zich bij de geplaatste paaltjes en bij de takkenril.

Voor de werkzaamheden, zoals die aan ons zijn voorgehouden, geldt geen ontheffingsplicht omdat er geen functies van de steenuil in het plangebied worden aangetast en dus geen verbodsbepalingen worden overtreden.

VI. Conclusie

Gelet op het voorgaande verlenen wij u geen ontheffing voor het overtreden van verbodsbepalingen in artikel 3.3 van de wet. Dit houdt in dat het toegestaan is bovenstaande werkzaamheden zonder ontheffing ten aanzien van de steenuil uit te voeren.

VII. Bezwaar

U kunt binnen zes weken na de dag waarop deze beschikking op de voorgeschreven wijze is bekendgemaakt een bezwaarschrift bij Gedeputeerde Staten van Utrecht indienen:

- Digitaal: gebruikt u hiervoor het formulier "Bezwaar tegen beslissing provinciaal bestuur met DigiD". Uw DigiD geldt als ondertekening. U vindt het formulier via: www.provincie-utrecht.nl onder loket / klacht, bezwaar of melding doorgeven / bezwaar tegen beslissing provincie;
- Schriftelijk: t.a.v. de secretaris van de Awb- adviescommissie van PS en GS, postbus 80300, 3508 TH Utrecht.

Het bezwaarschrift moet in ieder geval bevatten:

- uw naam en adres;
- de datum;
- een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht (indien mogelijk, onder vermelding van het besluitnummer);
- de reden van bezwaar;
- ondertekening.

Aan de behandeling van een bezwaarschrift zijn voor de indiener geen kosten verbonden.

Overigens schort het indienen van een bezwaarschrift de werking van het besluit niet op. Als u niet kunt wachten op de normale behandeling van uw bezwaarschrift, hebt u de mogelijkheid om een voorlopige voorziening aan te vragen bij de rechtbank. U moet op dat moment ook al een bezwaarschrift hebben ingediend. Het verzoek om een voorlopige voorziening richt u aan de voorzieningenrechter van de Rechtbank Midden-Nederland, Sector bestuursrecht, postbus 16005, 3500 DA Utrecht.

VIII. Overleg en informatie

Er kan wel een vergunning of ontheffing nodig zijn op grond van andere wetten of verordeningen. Als u vragen heeft over de procedure en de inhoud, kunt u contact opnemen met ons Servicebureau via servicebureau@provincie-utrecht.nl, of op telefoonnummer 030-2583311.

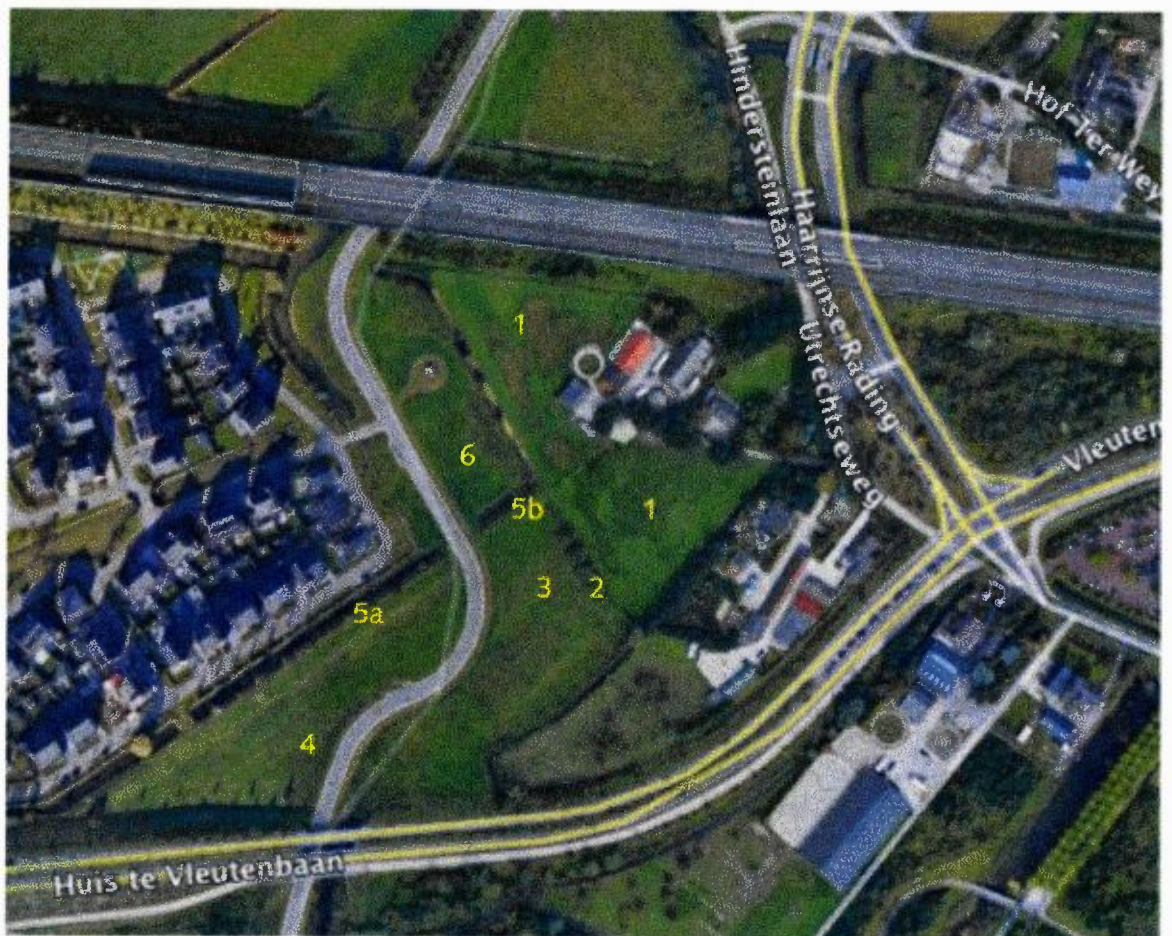
Voor meer informatie verwijzen wij u naar onze website www.provincie-utrecht.nl.

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Utrecht,
namens hen,

A black rectangular box redacting the signature of the official.

Mevr. mr. S.L. Munsel
Teamleider Vergunningverlening Natuur en Landschap
Domein Landelijke Leefomgeving

Bijlage 1 Kaart planlocatie

Figuur 2 *Overzicht van het leefgebied van de steenuil op locatie Vikingrijn in het Maximapark. 1) paardenweiden, 2) rijtje fruitbomen met locatie nestkast, 3) grasland ten westen nestkast, 4) grasland, 5) oude weg met fruitbomen, 6) grasland.*

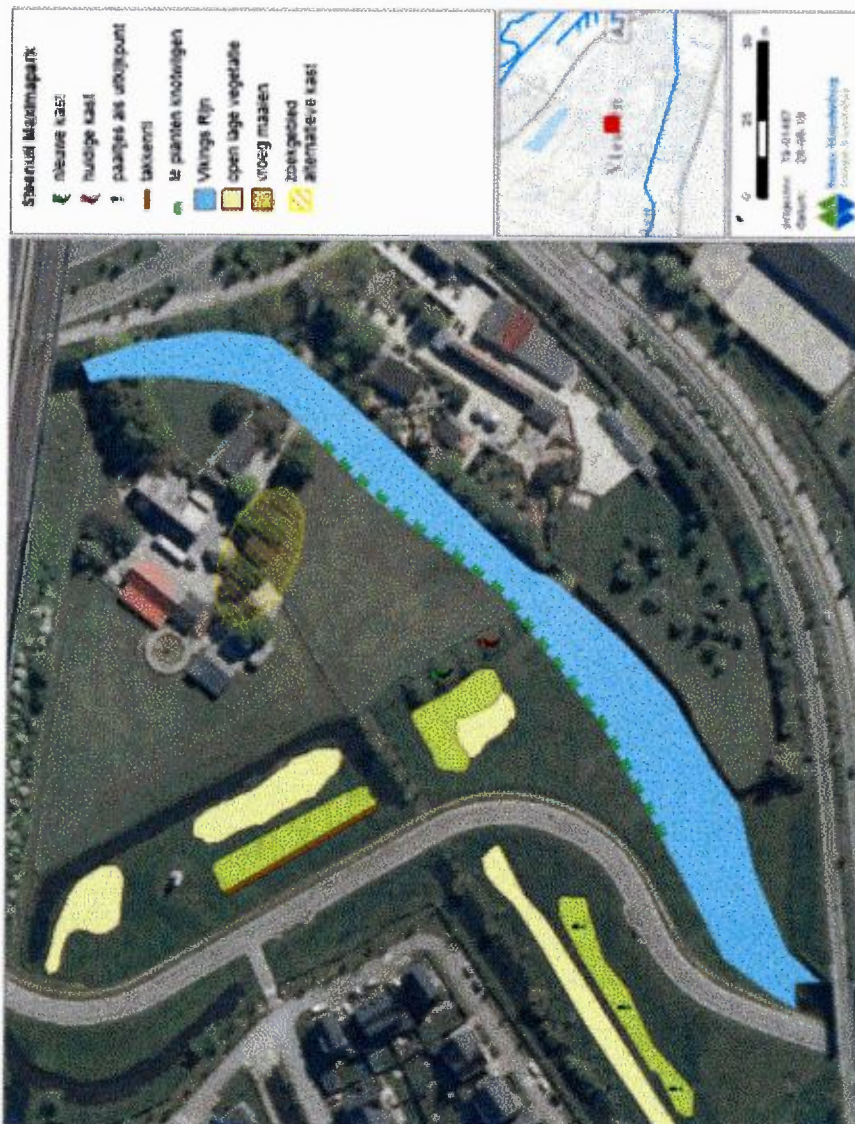
Bijlage 2 Maatregelen

Uitwerking maatregelen

De maatregelen richten zich enerzijds op het veiligstellen van een geschikte broedlocatie en anderzijds op een kwalitatieve verbetering van het foerageergebied ter mitigatie van het foerageergebied, dat door het graven van de Vikingrijn verloren gaat. Figuur 8 geeft een overzicht van de voorgestelde maatregelen.

Veilig stellen broedlocatie

Voor het veiligstellen van de broedlocatie wordt er in de tweede fruitboom (gerekend vanaf de westkant) een nieuwe nestkast opgehangen. Deze dient ter vervanging van de huidige nestkast. Deze nestkast dient al vroeg in het najaar, bij voorkeur in september, te worden opgehangen, zodat de steenuilen voldoende tijd hebben om te wennen aan deze nestkast. Begin november kan de oorspronkelijke nestkast worden verwijderd om te voorkomen dat de steenuilen deze in gebruik gaan nemen.

Figuur 8 Overzicht van maatregelen om de kwaliteit van het steenputterterrein bij de Vikinggrin te verbeteren. De Vikinggrin is ingetekend op basis van beschikbaar kaartmateriaal.

Vanaf november/december wordt de nestholten door 'oude' broedparen weer in gebruik genomen om te overnachten, terwijl dit bij nieuwe broedparen vanaf januari/februari plaatsvindt (Schönn et al. 1991).

De huidige, maar ook de nieuwe broedlocatie is vrij gevoelig voor verstoring. Het op dit moment aanwezige hek voorkomt dat de locatie gemakkelijk betreden wordt, maar na het

graven van het de Vikingrijn zal het hek weer verwijderd worden. We stellen voor om ook een alternatieve broedlocatie te realiseren. De meest voor de hand liggende locatie is het erf van de boerderij in het noordelijke deel. Hierdoor blijft de vliegafstand tot het foerageergebied met o.a. inrichtingsmaatregelen (zie hieronder) beperkt. Hiervoor dient wel toestemming van de grondeigenaar te worden verkregen. De voorgestelde maatregelen staan weergegeven in figuur 8.

Verbeteren kwaliteit foerageergebied

De maatregelen richten zich op het toegankelijker maken van het foerageergebied voor de steenuil later in het broedseizoen, het vergroten van het aantal uitkijkpunten om vanaf te jagen en het vergroten van het voedselaanbod.

Toegankelijker maken foerageergebied

In figuur 8 staat aangegeven waar op dit moment de vegetatie relatief laag en open is. Dit zijn vooral de groeiplaatsen van de grote ratelaar. Hier hoeven geen maatregelen genomen te worden.

Het oude pad (locaties 5a en 5b in figuur 2) kan door dit begin mei kort te maaien eenvoudig geschikt gemaakt worden voor steenuilen om te foerageren. De aanwezige fruitbomen vormen geschikte punten om vanaf te jagen.

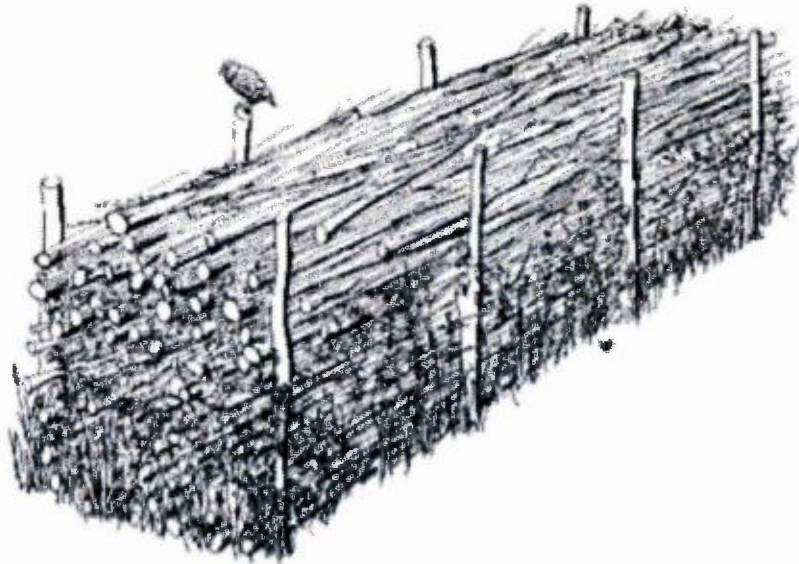
In figuur 8 staan drie locaties aangegeven waar in de tweede helft van mei de vegetatie gemaaid moet worden om geschikt foerageergebied voor de steenuil in de jongentijd op te leveren. Het maaisel dient wel verwijderd te worden om te voorkomen dat er vernieuwing plaatsvindt. Vooral een grote randlengte is belangrijk, zodat er geen strakke lijnen gemaaid hoeven te worden. Bij het reguliere maaiprogramma kunnen de gemaaide en ongemaaide delen gewoon meegenomen worden.

Voor deelgebied 4 stellen we voor om hier 1 meter hoge uitkijpunten in de vorm van palen te plaatsen, waar de steenuilen vanaf kunnen jagen. De palen dienen ongeveer 20 m uit elkaar geplaatst te worden, omdat steenuilen bij een 1 meter hoge paal ongeveer tot 10 m van de paal prooiën kunnen vangen (Tomé *et al.* 2011).

In deelgebied 6 wordt een houtrij of takkenwal aangelegd. Bij een houtrij wordt het snoeihout van bomen netjes in de lengte op elkaar gestapeld tussen rijen van palen. Een houtrij is vergelijkbaar met een takkenhoop, maar ziet er een stuk netter uit. Een verse houtrij heeft een hoogte van tussen de één en anderhalve meter. Na verloop van tijd gaan er aan de voet van de rij planten groeien. Afhankelijk van de 'rust' die de rij krijgt, kunnen er na een paar jaar struiken boven de takken uitgroeien en krijgt het de vorm van een haag. Een houtrij huisvest veel prooidieren als muizen, padden, insecten en vogels, omdat het een uitstekende voedselplek, schuilgelegenheid en overwinteringsplaats biedt. Houtrij of takkenwal is in feite een uniek jachtgebied voor de steenuil (Parmentier & Van Paassen 2009).

De takken worden in de lengterichting op elkaar gestapeld. De takken zijn afkomstig van het snoeien, knotten of kappen van bomen en struiken. De dikkere takken moeten onderin gelegd worden en de dunnere takken bovenop. Eventuele boomstobben kunnen onder

in de houtril gelegd worden. Om de de houtril netjes af te werken, worden de takken tussen paaltjes geklemd (figuur 9). Door vertering zakt de houtril langzaam in. De houtril kan eventueel jaarlijks aangevuld worden. Hiervoor dient geen snoeihout van fruitbomen met kankerplekken of andere aantastingen gebruikt te worden. Zo wordt voorkomen dat de ziekte naar gezonde bomen overslaat (Parmentier & Van Paassen 2009).

Figuur 9 Houtril of takkenwal met een zoom van kruiden (bron: Parmentier & Van Paassen 2009).

De houtril kan gebruikt worden als uitkijkplaats om vanaf te jagen. Daarnaast vormt een belangrijke voedselbron voor de steenuil. Amfibieën, muizen en insecten gebruiken de houtril als leefgebied.

Met de aanleg van een houtril vindt er ook extra aanvoer van nutriënten plaats. Dit betekent dat er in de toekomst direct naast de houtril vaker gemaaid moet worden om te voorkomen dat de vegetatie verruigt.

Langs de Vikingrijn worden om de 10 m knotwilgen gepoot. Dit ter vervanging van de bestaande bomen, die zullen verdwijnen of door de Vikingrijn van de paardenwei gescheiden worden. In eerste instantie worden de knotwilgen gebruikt om vanaf te jagen, maar ook vormen de wilgen geschikt leefgebied voor insecten en vogels, die als voedselbron kunnen fungeren. Door de aanplant van de knotwilgen wordt de oostkant van de paardenwei, waar nu geen hek aanwezig is, beter ontsloten als jachtgebied voor de steenuil door het aanbieden van geschikte uitkijkpunten. Op termijn ontstaan in de knotwilgen natuurlijke hollen die door de steenuilen gebruikt kunnen worden als broedlocatie.

De knotwilgen dienen wel beschermd te worden tegen vraat door paarden door het plaatsen van een raster. De wilgen dienen om de drie jaar gesnoeid te worden. Bij voorkeur worden ze niet in één keer allemaal geknot maar om en om, zodat er voldoende dekking en zitplaatsen beschikbaar blijven. In een volgend voorjaar kunnen de resterende bomen gesnoeid worden.

Veiligheid

Voor de veiligheid van de steenuilen is het noodzakelijk om alleen anti-marlerkasten te gebruiken, die niet toegankelijk zijn voor marlers.

Verder moet voorkomen worden dat de steenuilen regelmatig wegen of spoorlijnen gaan oversteken, omdat dan de kans groot is dat ze verkeersslachtoffer worden. Dit betekent dat het territorium van voldoende kwaliteit moet zijn.

Uitvoering werkzaamheden Vikingrijn

Zodra het Bevoegd Gezag toestemming heeft verleend en de eerste maatregelen zijn uitgevoerd, kan gestart worden met de werkzaamheden voor de Vikingrijn. Bij voorkeur wordt er in september-oktober gestart met de werkzaamheden ter hoogte van de nestkast, waarna geleidelijk van de nestkast af wordt gewerkt. In deze maanden maken steenuilen nauwelijks gebruik van de nestholte (Schönn *et al.* 1991), zodat dan in de buurt van de nestkast kan worden gewerkt zonder verstoring te veroorzaken. Vanaf november maken de steenuilen geleidelijk meer gebruik van de nestholte om te slapen, zodat de werkzaamheden dan bij voorkeur op enige afstand, 40-50 m dien plaats te vinden. Verstoring is dan uitgesloten.